

KAFKASYA JEOPOLİTİĞİNDE ODAK NOKTASI OLARAK GÜNEY OSETYA

Correspondent Author: Deniz ACARAY

A Focus Point At Caucasus Geopolitics: South Ossetia

Deniz ACARAY¹

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geliş Tarihi : 24/11/2020
Makale Kabul Tarihi : 12/12/2020

Anahtar Kelimeler :
Kafkasya jeopolitiği, Güney Osetya, Türkiye, Gürcistan, Rusya.

JEL Kodları:
K10, K33, K38, N40, N45

ÖZ

Tarih boyu büyük devletlerin çekişme ve mücadele alanı olan Kafkasya, jeopolitik değerini günümüzde de artırarak devam ettirmektedir. Bu mücadelenin ortasında kalan ve varoluşlarını sürdürmek isteyen küçük sayılabilecek pek çok halk ise kendi devletli yaşam ülkülerini bağımsızlık mücadelesi vererek hayata geçirmeye çalışmaktadırlar. Etnik köken ve dini yaşam tarzları bakımından bölgedeki tarihsel zenginlik, bu halkların kendi devletlerini kurmalarının önünde, devlet olmanın ontolojik unsurlarını sağlayabilmeleri bakımından bir engel teşkil etmektedir. Salt demokratik ya da insan hakları bakımından düşünüldüğünde haklı görülebilecek bu mücadele, bölgedeki güç unsurlarının ekonomik ve insan kaynağı bakımından potansiyelleri göz önüne alındığında gerçekçi olmamakla birlikte, bu güçlerin arasındaki sıfır toplamı oyunda her birinin elinde koz olarak kullanılmaya müsaittir. Güney Osetya toplumu da, bu halklardan biri olarak çalışmanın konusunu teşkil etmektedir. Güney Osetya'nın yakın geçmişte yaşadıklarının ve bölgeye etkisinin ele alındığı bu çalışmada, geleceğe dair bazı öngörüler geliştirilmeye çalışılmaktadır. Güney Kafkasya'daki bu veya diğer bağımsızlık ya da ayrılma hareketleri sadece Gürcistan ile Rusya'yı değil, doğrudan Türkiye'yi ve Türkiye'nin dış politikası gereği Batı Bloku'nda yer alan başta ABD, İngiltere ve AB ülkeleri olmak üzere pek çok devleti ilgilendirmektedir.

ARTICLE INFORMATION

Submission Date : 24/11/2020
Accepted Date : 12/12/2020

Keywords:
Caucasus geopolitics, South Ossetia, Turkey, Georgia, Russia.

JEL Codes:
K10, K33, K38, N40, N45

ABSTRACT

The Caucasus, which has been the area of contention and struggle of major states throughout history, continues its geopolitical value today. Many small communities who are in the middle of this struggle and want to continue their existence are trying to implement their country of State life by fighting for independence. Historical wealth in the region in terms of ethnicity and religious lifestyles is an obstacle for these peoples to establish their own state in terms of providing ontological elements of statehood. Although this struggle, which can be justified only from the point of view of democracy or human rights, is unrealistic given the economic and human resource potential of power elements in the region, it is available to be used as leverage in the hands of each of them in the zero-sum game between these forces. South Ossetia is also the subject of this work as one of these communities. In this study, which examines the recent past experiences of South Ossetia and its impact on the region, some predictions about the future are tried to be developed. These and other independence movements in the South Caucasus concern not only

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Ceza Adaleti ABD, ORCID Number: <https://orcid.org/0000-0003-2675-9333>, denizacaray@yahoo.com

Georgia and Russia, but also directly Turkey and many states, especially the US, UK and EU countries in the Western bloc in accordance with Turkey's foreign policy.

1. Giriş

Her arayışın temelinde dış ya da iç motivasyon kaynağı olarak ihtiyaçlar yatar. Çözüm arayışlarının temelinde de çözülmesi gereken sorunun kaynağı genellikle ihtiyaçlar ya da ihtiyaç söylemleridir. Örtülü ya da açık bir şekilde ifade edilen ve maddi ya da manevi açıdan söz konusu olabilecek tüm ihtiyaçlar ve bunların giderilmesi ile giderilememesi ihtimallerine göre ayrı ayrı karşı karşıya kalınacak olan sonuçlar, bu sonuçların yaratacağı fayda ve/veya zararlar; mezkûr olguların muhataplarını çözüm arayışlarına iter. İçinde yaşadığı toplumsal dinamiklere (ekonomik ya da ideolojik sebeplerle) en çok vakıf ve çözüm bulma isteği ile potansiyeli yüksek kişi ve gruplar arasında oluşan rekabet sayesinde de siyaset sahnesinde gözle görülebilecek düzeyde iktidar yarışları başlar.

Savaşlar ve insanlık ülküsüne yakışmayacak denli kısımlarla dolu dünya tarihi 21. yüzyılda göstermektedir ki coğrafya ve coğrafya kaynaklı ortaya çıkan dinamikler, insan topluluklarının en temel ihtiyaçlarının belirleyicisidir. Barışçıl anlamda düşünüldüğünde beslenme, barınma, gelişme, mutluluk olarak kabul edilebilecek en temel ortak ihtiyaçlar, dünya tarihinin savaşlar tarihi olarak okunmasının sebebi olan güvenlik ihtiyacının da nedeni olarak, yaratıcı ve dönüştürücü işlevleriyle varlıklarını devam ettirmektedirler. İnsanların çoğaldıkça farklılaştığı, bu farklılaşmanın ihtiyaçlar ve çözüm arayışlarında da çeşitlilik yarattığı düşünüldüğünde; savaşlara yön veren çatışmaların bu çeşitlilikten beslenerek, artan nüfusla neredeyse doğru orantılı bir bölünme – parçalanma olgusu yarattığı anlaşılmaktadır. Çoğaldıkça bölünen, bölündükçe dünya coğrafyasına yayılan insanoğlu; bir türlü pay edemediği yer altı ve yerüstü kaynaklarıyla uğraşırken, uğruna mücadele verdiği topraklarda bu zenginliklerle mukayese edilemeyecek kadar üstün değere sahip kültür ve medeniyet üretmiştir.

Coğrafya kaynaklı dinamiklerin yarattığı tüm bu olgular günümüzde jeopolitik adlı bilim dalını oluştururken, artan sorun ve çözüm arayışları da bu bilim dalının gelişmesini sağlamaktadır. Siyaset bilimcilerin tanımladığı pek çok jeopolitik bölge, okur ve yazarların ilgisine mazhar olmaya devam ederken, Türkiye'nin de yer aldığı dünyanın merkezi coğrafyası olarak kabul edilen Akdeniz ve Karadeniz bölgeleri tüm hareketliliği ile sıcak gelişme alanları listesinde başı çekmektedir. İki dünya savaşının tüm cephelerde asaleten yürütülmesinin yarattığı pişmanlıktan ya da bu nedenle ödenen bedellerden olsa gerek, artık vekâleten yürütülen yerel ve bölgesel düzeydeki savaşlar; Birleşmiş Milletlerin kurulma amacı olan 'bir daha dünya savaşı yaşanmaması' ülküsüne ne kadar hizmet ettiğini tartışmalı hale getirmekte, dahası yeni kaos ve

yıkımların meydana gelmesinde katalizör rolünü oynamaktadır. Varoluşunu sürdürmek ve bunun için de genel geçer bir kabul haline gelen hep büyümek, ileri gitmek zorunluluğu, devletleri kendi kaplarına sığamaz hale getirmiş bulunmakta; semavi dinlerin ‘bir lokma bir hırka kültürü’ öğüdüne rağmen, ‘ne mutlu birbirinin gözünü oyana’ edasıyla şiddet potansiyellerini artırmak yolunda her türlü bilimsel araştırmaya destek olmaktadır.

Bilimin katalizörünün devletlerin şiddet potansiyellerini artırma güdüsü olmasının üzücü yanı bir tarafa; demokratik devlet yapıları ve demokratik kültür gelişmeleri karar alıcıları kamu yararını nispeten gözetmek zorunda bırakarak, umulur ki zarardan kar ettirmektedir.²

Öğretide bahsedildiği ve pek çok anayasada yazıldığı üzere; egemenlik kayıtsız şartsız halka/ millete aittir. Halklara ister bahşedilmiş olsun, ister halk söke söke alsın; halk egemenliği veya milli egemenlik anlayışı siyasi özne olarak insana birey ve vatandaş olarak vazgeçilmez bir sorumluluk yüklemektedir. İçerde kamu yararı kavramı ve asillerin vekillerinden refah düzeylerini yükseltme beklentileri, dışarda da bağımsızlık kaygısı devletlerin egemenlik unsurunu doğrudan etkilemekte; iç ve dış güvenlik ihtiyacının yarattığı bu etki her devletin jeopolitiğinin belirleyicisi, ayrıca da potansiyeli performansla dönüştürmesinin sırrı olmaktadır. Napoleon Bonaparte’ın da dediği gibi; her devlet kendi coğrafyasının siyasetini yapmaktadır. (Defay, 2005: 13) Özellikle çağımızda, politika üretim sürecindeki karar alıcılar, jeopolitik algıyı oluşturarak uygun politikaların yürütülebileceği zeminler hazırlamaktadır. Jeopolitik algının oluşturulabilmesi için de jeopolitik bilgiye ihtiyaç vardır. (Erbaş, 2012: 2) Olan ile olması gerekenin iç içe girdiği bu hallere Karadeniz ve Kafkasya en güncel örnek teşkil etmektedir. Özellikle Sovyet Rusya’nın çöküşüyle beraber 1990’dan itibaren Karadeniz jeopolitiği, komşu ve yakın çevre ülkeleri ile bölgeye ilgisi olan diğer devletlerce yeniden üretilmektedir. (Erbaş, 2012: 3)

Tarih boyu çeşitli insan topluluklarının ve devletlerin mücadele alanı olan Kafkasya, coğrafi konumunun getirdiği değerden dolayı yakın tarihte de, özellikle iki dünya savaşı ve sonrasında devletlerin merkezi bir çekişme alanı olagelmiştir. Güney Osetya da Kafkasya’nın güney kısmında, enerji güvenliği ve güzergâhı olmasından dolayı sahip olduğu bölgesel stratejik konumu itibarıyla önem arz etmekte ve dikkatlerin bölgeye odaklanmasına vesile olmaktadır. Güney Osetya’nın yakın geçmişte yaşadıklarının ve bölgeye etkisinin ele alındığı bu çalışmada, önemi nedeniyle geleceğe dair bazı öngörüler geliştirilmeye çalışılmaktadır. Güney Kafkasya’daki bu veya diğer bağımsızlık ya da ayrılma hareketleri sadece Gürcistan ile Rusya’yı değil, doğrudan

² Burada kar ve zarar kelimelerinden, yalnızca ekonomik bedel değil, aynı zamanda sosyal, kültürel, manevi anlamda bir bedel kastedilmektedir.

Türkiye'yi ve Türkiye'nin dış politikası gereği Batı Bloku'nda yer alan başta ABD, İngiltere ve AB ülkeleri olmak üzere pek çok devleti ilgilendirmektedir.

Çalışmanın konusu, jeopolitik değerinin yanı sıra devlet olarak var olma iddiası taşıyan bir bağımsızlık hareketi olmasından dolayı Genel Kamu Hukukunun araştırma ve inceleme alanına girmektedir. Devlet kuruluş şartları, insan ve toprak unsurlarının yanı sıra egemenlik unsurunun da gerçekleşmesini gerektirmekte, bunun için de devletli yaşam kurma iddiasında olan bir halkın yasama, yürütme ve yargı erklerini senkronize bir biçimde ortaya koyabilmesi beklenmektedir. Bu ise, iç ve dış egemenlik olarak iki ayrı vechesi olan bir süreçtir. Coğrafyanın ortaya koyduğu sert koşullar, iç egemenlik bakımından insan unsurunun ürettiği siyasal kültürü ve teşkilatlanmayı dışarıya karşı bağımsız kılabilmesini engellemekte, bu uğurda 2008'de yaşandığı gibi kısa süreli fakat ağır kayıplara sebep olan savaşlara yol açmaktadır. Her savaş ve altında yatan bağımsızlık mücadeleleri aynı zamanda bir İnsan Hakları çalışma konusu olduğundan, bu makale ile jeopolitik ve tarihsel gelişmelerin ışığında güncel durum devlet olmanın ontolojik gerekleri bakımından analiz edilerek, disiplinler arası çalışmalara imkân tanıyan Genel Kamu Hukuku literatürüne katkı sunmak amaçlanmaktadır.

2. Jeopolitik Değeri Bakımından Kafkasya ve Güney Osetya Sorunu

Türkiye'nin, Gürcistan ve Kafkaslar politikası gereği bağımsızlığını tanımadığı Güney Osetya (<http://www.mfa.gov.tr>), Kafkasya'nın en önemli çatışma alanlarından birisidir. SSCB'nin dağılmasının ardından Gürcistan'ın bağımsızlığını kazanmasından kısa bir süre sonra 1992'de yoğun hale gelen ayrılma talepleri 2008'de Gürcistan ile Rusya arasında beş gün süren bir savaş yaşanmasına sebep olmuştur. Geçtiğimiz ağustos ayında 12. yıldönümü anılan bu savaşın ardından Rusya Federasyonu Abhazya ve Güney Osetya'nın tek taraflı ilan ettikleri bağımsızlıklarını tanıırken, bu durum batılı ülkelere "Gürcistan'ın toprak bütünlüğüne saldırı" olarak kabul edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Gürcistan'ın Avrupa-Atlantik çatısı altındaki uluslararası kuruluşlara katılma iradesini destekleme anlamında Güney Osetya'nın bağımsızlığını tanımamakta, konuya Gürcistan'ın toprak bütünlüğü açısından bakarak, sorunun barışçıl yollardan çözüme kavuşması beklentisiyle hareket etmektedir. 16 Aralık 1991'de bağımsızlığının tanınmasından kısa bir süre sonra 21 Mayıs 1992'de diplomatik düzeye taşınan Türkiye Gürcistan ilişkileri, 2007'den itibaren ekonomik düzeyde en üst seviyede gerçekleşmekte olup; stratejik ortaklık seviyesinde sürdürülen bu ilişkiler bölgesel istikrar, barış ve refaha katkı sağlamak amacıyla İran ve Azerbaycan'ın da dâhil olduğu üçlü ve dörtlü toplantı süreçleriyle 2018'den itibaren Dışişleri Bakanları düzeyinde sürdürülmektedir. (Asker & Ünal, 2020, 125-139)

Savaşın 12. yıldönümü anma etkinlikleri kapsamında Cumhurbaşkanı Salome Zurabişvili yaptığı konuşmada; Güney Osetya'nın Rus işgali altında olduğunu ve Rusya'ya boyun eğmeyeceklerini söylerken, Başbakan Giorgi Gakharia ise NATO üyeliğini ve Gürcistan'ın güvenliği için bunun son derece önemli olduğunu vurgulayarak, "Bugün Gürcistan NATO üyeliğine tamamen hazır ve ortaklarımız bunu görüyor ve takdir ediyor. Elbette bu bir süreçtir, bu hedefe ulaşacağız." demiştir. (www.hurriyet.com.tr/dunya/gurcistan-basbakani-gakhariadan.)

Bakü-Tiflis-Ceyhan petrol boru hattı, Bakü-Tiflis-Kars (BTK) demiryolu projesi, Afganistan – Türkmenistan – Azerbaycan – Gürcistan - Türkiye Transit Taşımacılık Koridoru (Lapis Lazuli) gibi Türkiye – Gürcistan arasındaki bölgesel somut işbirliği projeleri ile Rusya'nın Karadeniz ve Akdeniz'deki etki alanları dikkate alındığında; Güney Osetya'nın bağımsızlık iddiası ve bu mesele salt demokratik açıdan ülkenin kendisini ilgilendiren bir sorun olmaktan çok uzak görünmektedir. Dolayısıyla Güney Osetya'nın bağımsızlık iddiası ve Rusya'nın Güney Osetya'yı destekleyen koruyucu tavrı, Türkiye'nin Gürcistan ve Rusya ile ilişkilerini doğrudan doğruya etkileyebilecek düzeyde bir sorundur.

Kuzey Osetya – Alanya, Rusya Federasyonu üyesi bir cumhuriyet olarak varlığını sürdürürken, Güney Osetya'nın Rusya etkisinden bağımsız bir cumhuriyet olarak Kafkasya'da varlığını teminat altına alması imkânsız, denilebilir. Sık sık Kuzey Osetya ile birleşme taleplerini dile getirmeleri ve 1989'da Sovyetler Birliği'ne ilhakını istemeleri bu durumun bir göstergesidir. Karadeniz'de gün geçtikçe gücünü artırmaya çalışan Türkiye için de Batılı ülkelerle işbirliği ve bölgesinde barışı korumak için Rusya'ya karşı bir denge unsuru olarak konuyu proaktif bir şekilde takip etmesi ve sürecin aktörlerinden biri olması gayet doğal görünmektedir.

Soğuk Savaşın bitmesi ve Sovyet Rusya'nın dağılmasıyla ivme kazanan Osetya Sorunu, Kafkasya'daki diğer tüm halklar gibi Osetya halkı için de bir bağımsızlık ve onur meselesi olduğu için; onlar açısından evrensel demokratik değerlerin savunulması ve uluslararası sözleşmelerde kabul edilen temel insan hakları kazanımlarının talep edilmesi anlaşılır bir durumdur. Ancak; insan haklarının bir amaç olmaktan çıkartılıp araç haline getirilmesine³ alıştığımız 'çağdaş' dünyada bu değerler, başka ülkelerin kendilerince haklı görülen başta jeopolitik dengeler olmak üzere pek çok sebepten ötürü kabul edilmemekte ve kendi varoluşları açısından sakıncalı talepler olarak görülebilmektedir. Bölgesel anlamda düşünüldüğünde; zamanı çok fazla ileri sarmaya

³ Genellikle etnik ya da dini bakımdan çeşitliliğe sahip olan, homojen bir kültürel yapısı olmayan halkları odağına alan bu olgu günümüzde insan haklarının araçsallaştırılması olarak tanımlanmaktadır. Emperyalist devletlerin yanı sıra, küresel sermayenin ya da çok uluslu şirketlerin ulus devletlerin sahip oldukları malvarlığı ve bütçelerini aşan güçleri de devletleri bağımsızlıklarını kaybetme noktasına getirmektedir. İnsan haklarının araçsallaştırılması bu yönde de elverişli bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Detaylı bilgi için bakılabilir: Acaray, D. (2020): 40; Algan, B. (2006): 90.

gerek olmadan, bu tür taleplerin yaratacağı çatışmanın bölge barışını ve daha da ötesi dünya barışını tehlikeye atacağı öngörülebilmektedir. İnsan haklarının gerçekleşmesinin bir amaç olmaktan çıkartılarak ulus devletler⁴ üzerinde bir baskı aracı veya işgal gerekçesi haline getirilmesi, günümüzde insan hakları gelişimine ket vuran en büyük olgulardan biridir. Güney Osetya halkı da ileri sürdüğü bağımsızlık talepleriyle, Rusya gibi küresel bir gücün ‘himayesinde’, Batı blokuna dâhil olmaya çalışan Gürcistan’a karşı destek aramakta ve almaya çalışmaktadır.

Etnik köken, dil, din ve kültür çeşitliliği dolayısıyla sıcak çatışmaların yaşanmasına çok müsait olan Kafkasya, coğrafi yapısından dolayı (Kafkas Dağları) kuzey ve güney şeklinde ikiye ayrılmış durumdadır. Gürcistan’ın Atlantik cephesiyle yakınlaşması; Kuzey’in, Rusya’nın etki alanında olmasına rağmen, güneyin hem Karadeniz çıkışı olması hasebiyle hem de Batı blokundaki Türkiye’ye yakınlığından dolayı; Türkiye’yi, Rus hegemonyasına karşı bir kurtuluş simidi gibi görme eğiliminin bir sonucudur, denilebilir. Oysaki batı bloğunda da bir homojenlik bulunmamakta, Türkiye’nin ABD’ye karşı Rusya ile yakınlaşması, S-400’lerin alınmasıyla taçlanan ekonomik ve askeri işbirliği, Avrupa ülkelerinin de Trump yönetimine karşı ittifak arayışları batıya yüzünü çeviren Gürcistan’ın işini zorlaştırmıştır. Batı Blokunda ayrıca çok sıcak bir gelişme olarak Akdeniz’de suların çok ısınması, Türkiye’nin navtex ilanının ertesinde Yunanistan ile yaşanan ve artarak devam eden deniz yetki alanları konusundaki anlaşmazlıkların bir sıcak çatışmaya dönüşmesi ihtimali, Libya’daki gelişmeler, Lübnan’daki patlama gibi daha sayılabilecek pek çok dinamik NATO bünyesinde ve Avrupa Birliği çatısı altında da ayrılıklara ve kurumsal anlamda çatırdamalara yol açacak görünmektedir. O nedenle Gürcistan’ın Güney Osetya ve Abhazya gibi etnik kökenli bağımsızlık iddialarının kendi lehine sonuçlanabilmesi için uluslararası düzeyde ortaya koyduğu destek arayışlarını taraflar ve aktörler açısından biraz daha yakından mercek altına almakta yarar vardır.

3. Güney Osetya Savaşında Taraflar, Aktörler ve İlişkiler

Tarih boyunca dış güçlerin etkinlik mücadelelerinin ortasında bir geçiş bölgesi olan Güney Kafkasya bölgesi; Akdeniz çevresinde Anadolu merkezli kurulan, batıdan doğuya genişleyen devletler ile güney/güneydoğudan, İran’dan batıya doğru genişleyen

⁴ Küreselleşme sürecinde özellikle son dönemde ortaya çıkan kimlik tartışmalarının yeni dünya düzenine yönelik olarak başlatılan küreselleşme akımının ortaya çıkarmış olduğu yeni bir durumu yansıttığı da öne sürülmektedir. Bu yeni aşama, küçük eyaletlerden kendi denetimi altında bölgesel federasyonlar oluşturmak isteyen küreselci kapitalist sistemin ulus devletlerle ulusları ve ulusal kimlikleri hedef aldığı bir dönem olarak tanımlanmaktadır. Bu hedef, küreselleşme ile yeni bir Orta Çağ yaratma, ulus devletleri tasfiye ederek kent devletlerinin yeniden oluşturulmasını da kapsamaktadır. Bu doğrultuda alt kimlikler öne çıkartılarak kimlik tartışmaları kışkırtılmaktadır. Bu tartışmalarla ilgili detaylı bilgi için: Çeçen, (2009): 219.

güçlerin bir mücadele alanı olmuştur. (Asker & Kahraman, 2016: 23) Hıristiyanlık öncesi dönemde Grek (Yunan), Pers (İran) ve Roma uygarlıklarının etkisi ve küçük devletler arasındaki savaşlar buradaki toplulukların farklılıklarını daha da derinleştirmiştir. (Asker & Kahraman, 2016: 23) 1877-78 Osmanlı - Rus Savaşı öncesinde ise sırasıyla Bizans – İran, İstanbul’un fethiyle beraber de Osmanlı – İran çatışma alanında kalan Güney Kafkasya bölgesi, Rusların galibiyeti sonucunda Osmanlı egemenlik alanından çıkararak Rus yönetimi altına girmiştir. Hazar Denizi ve Karadeniz arasında askeri ve ticari açıdan bir geçiş ve kavşak noktası olması bölgenin jeopolitik değerini artırırken; etnik ve dini köken çeşitliliğinin de etkisiyle bölge büyük devletlerin bir çatışma alanı haline gelmiş, bu çatışma başta Gürcistan olmak üzere Abhazya, Güney Osetya, Acaristan gibi bağımsızlık iddiasındaki otonom yönetimlerin de devlet olarak varoluşlarını derinden etkilemiştir.

1905’teki Rus ayaklanmasıyla Gürcistan bağımsızlık mücadelesi başlatmış, 1936 yılına kadar kısa süreli egemenlik değişiklikleri hariç, bu bağımsızlık mücadelesi kanlı bir şekilde devam etmiştir. Bu süreçte Osetler Bolşeviklerin yanında yer alarak Gürcistan’a karşı savaşmıştır. (Yenigün & Bolat , 2007: 332) 1922’de Sovyet Rusya tarafından Gürcistan’da özerk bir yönetim olarak ihdas edilen Güney Osetya, 1989’a kadar çatışmasız ama gergin geçen dönem boyunca Gürcistan’a bağlı olarak varlığını sürdürmüştü, 1990’da bağımsızlığını ilan etmiş ancak Gürcistan tarafından özerk statüsünün de kaldırılması şeklinde mukabele görmüştür. (Yenigün & Bolat , 2007: 332) Haziran 1992’de olayların artması sonucu Rusya tarafından olağanüstü hal ilan edilmiş, yapılan barış görüşmeleri neticesinde Güney Osetya – Gürcistan sınırına 1500 kişilik Rus Barış Gücü yerleştirilmiştir. ‘Barış gücü’ adı altında Rus askerlerinin Gürcistan topraklarında kira karşılığı konuşlanmış olması Gürcistan’ın askeri açıdan Türkiye ve ABD’ye yaklaşmasına sebep olmuştur. (Yenigün & Bolat, 2007: 334-335.) 2008 yılında gerçekleşen kısa süreli (5 günlük) savaş ise çok kanlı olmuş, Gürcistan’ın Güney Osetya’yı bombalamasıyla başlayan savaş, Rusya’nın Güney Osetya’ya müdahalesi sonucunda uluslararası düzeyde bir kriz ve bölge barışının kaybedilmesine yönelik yoğun kaygılar yaşanmasına sebep olmuştur. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin yaptığı toplantıda ateşkes kararına varamamış olması ise yaşanan krizin bir başka kritik ve insani boyutu bakımından acı yönüdür. BM Güvenlik Konseyi’nin bu krizin sona erdirilmesine ilişkin aktif bir tutum sergileyememesinin sebebi Güvenlik Konseyi’nde Rusya’nın veto hakkı olduğu genel kabul gören sebeptir. Bununla birlikte; BM’nin pasif tutumuna karşın Avrupa Birliği ve AGİT aktif tutum sergileyerek meselenin çözümünde rol oynamışlardır. (Erkan, 2008: 43) Çakmak’a göre Amerikan’ın küresel siyasette hâkimiyet sağlamak üzere devletler üzerindeki baskı potansiyeli bu savaşla birlikte önemli oranda azalmıştır. Çünkü bu çatışma sonrasında Rusya’nın artık ABD ve AB’ye karşı güçlü bir rakip olma potansiyeline sahip olduğu görülmüştür. (Çakmak, 2009: 52)

Gürcistan yukarıda da ifade edildiği gibi NATO üyesi olmayı beklemekle birlikte, hali hazırda Avrupa Atlantik Ortaklık Konseyi üyesidir. (www.mfa.gov.tr) Rusya da bu Konsey'in üyesi olup, Gürcistan ve Rusya'nın yaşadıkları bu anlaşmazlığa rağmen Birleşmiş Milletler, AGİT, Avrupa Konseyi gibi uluslararası küresel ve bölgesel kuruluşlara ortak üyelikleri bulunmaktadır. Gürcistan eski bir Sovyetler Birliği ülkesi ve şimdi yakın çevre komşusu olarak Rusya Federasyonu için önemli bir ülkedir. Bu nedenle jeopolitik değeri önemini korumuş, Rusya Federasyonu'nun yakın çevre komşusu olarak bu alandaki akademik araştırmaların da odağında yer almıştır.⁵

Güney Osetya, Kafkas Dağları'nın güneyinde, başkent Tiflis'ten pek de uzak olmayan, 3900 kilometre karelik alana sahip küçük sayılabilecek bir bölgedir. Bölgedeki 70.000 – 90.000 arasındaki nüfusun yaklaşık %70-85'ini Osetler oluştururken, %10-20 arasını ise Gürcüler oluşturmaktadır. (Meydan, 2017: 422.) Güney Osetya'da yaşayan halkın %80'i Rusya Federasyonu pasaportuna sahiptir. Rusya, 2008'deki askeri müdahalesinin meşru olduğuna dair sunduğu argümanda; bölgedeki Osetya ve Rus halkını koruma hakkı bulunduğunu ve dolayısıyla bölgeye müdahalesini meşru müdafaa hakkına dayandığını ifade etmiştir. (Meydan, 2017: 426.) Rusya'nın uluslararası alanda meşru müdafaa hakkı kapsamında ileri sürdüğü bu iddiası akademik dünyada pek çok tartışmaya ve çalışmaya da konu olmuştur.

Küçük bir bölgede etnik köken farklılığı kaynaklı, nüfusu yüz bini dahi bulmayan Güney Osetya'nın 2008'deki bağımsızlığını Rusya'nın ardından şimdiye kadar sadece Nikaragua ve Venezuela tanımıştır. Gürcistan'ın batı bloğu yanlısı politikaları ve ABD'nin de bölgedeki çıkarları batılı ülkelerin tanıma konusunda geri durmasına sebep olmaktadır. (Souleimanov, 2013:112-114)

Rusya, Güney Osetya'nın ilhaki öncesi uluslararası alanda bunun meşruiyet zeminini hazırlamak için uluslararası hukuku işletmek istemiş, süreçte Gürcistan'ı savaş suçlusunu göstermek üzere adımlar atmıştır. Gürcistan'ın Güney Osetya'ya saldırısının ardından gerçekleştirdiği askeri müdahaleyi meşru göstermek için Gürcistan'ın soykırım, etnik temizlik gibi savaş suçları işlediğini öne sürerek Uluslararası Ceza Mahkemesine başvurmuş, bu suçları belgelemek için de bölgede ekipler oluşturmuştur. (Meydan, 2017: 426.) Rusya, Güney Osetya'da toplu olarak suikasta kurban giden Rus vatandaşları ile ilgili olarak da Gürcistan aleyhine soykırım suçlamasında bulunmuştur. 10 Ağustos'ta Rusya Devlet Başkanı Dmitri Medvedev, Güney Osetya'da işlendiği iddia edilen suçlar ile ilgili olarak belge ve bilgi toplama emrini vermiş ve Gürcistan'ın fiillerine soykırım muamelesi yapmıştır. (Çakmak, 2009: 56.) NATO nezdindeki Rus

⁵ 1993 yılında ilan edilen Yakın Çevre doktrini ile Rusya Federasyonu'nun jeopolitik hareket alanını "yakın çevre" olarak aynı adlı kitabında inceleyen detaylı bir araştırma için bakınız: Gerard Toal, (2017), Near Abroad: Putin, The West, and The Contest Over Ukraine and The Caucasus, Oxford University Press, New York.

daimi temsilcisi Dmitry Rogozin de, Gürcistan Cumhurbaşkanı Mikhail Saakaşvili'nin Güney Osetya'daki fiillerinin Osetlere karşı işlenmiş savaş suçları ve soykırım olduğunu iddia etmiştir. Yaptığı bir açıklamada Rogozin ayrıca şu ifadeleri kullanmıştır: “Güney Osetya'daki felakette şu ana kadar en az 2,500 kişi ölmüştür. Güney Osetya'nın bütün nüfusunun 73,000 olduğu dikkate alındığında, bunun oransal açıdan İkinci Dünya Savaşı'ndan beri Avrupa tarihinin en büyük soykırım eylemi olduğu görülmektedir.” (Çakmak, 2009: 56.) Ancak; Rusya'nın, Gürcistan'ın Osetya halkı ile Rus sivillere yönelik soykırım sayılabilecek eylemlerde bulunduğu iddiası kanıtlanamamıştır. (Çakmak, 2009: 56; Meydan, 2017: 426.)

Rusya; bir taraftan Güney Osetya'nın bağımsızlığını tanıırken, esas amacı onun Kuzey Osetya ile birleşerek Rusya'ya ilhakını sağlamak olmakla birlikte; bunun için 2008 yılındaki beş günlük savaşı, Gürcistan'ın toprak bütünlüğünü uluslararası alanda tartışılabilir hale getirmek için soykırım suçlamaları doğrultusunda kullanmaya çalışmıştır. Bununla birlikte Uluslararası Ceza Mahkemesinde ileri sürdüğü iddiaların gerçekliğini kanıtlamaktaki amacı mevcut durumu Kosova örneği ile bağdaştırmaktır. (Meydan, 2017: 425) Kosova halkının Sırp yönetimi altında yaşayamayacağı zira bu halka karşı Sırp yönetimince uluslararası suçlar işlendiği açıklıkla ispat edilebilirse Rusya istediğini elde edebilecektir. (Çakmak, 2009: 54; Meydan, 2017: 426.)

Gürcistan ise Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin yanı sıra, Uluslararası Adalet Divanı'na da başvurarak Rusya'nın Gürcistan topraklarında etnik temizlik yaptığını ileri sürmüştür. Gürcistan'ın başvurusunu dikkate alan Uluslararası Adalet Divanı, Gürcistan vs. Rusya Federasyonu davasında Her Türlü Irksal Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması ile ilgili Uluslararası Sözleşmeyi temel alarak yediye karşı sekiz oyla 15 Ekim 2008 tarihinde çatışmanın özüne hiç değinmeden bir tavsiye kararı almış, tarafları karşılıklı olarak ayrımcılıktan kaçınma doğrultusunda tedbir almaya davet etmiştir. (Çakmak, 2009: 55)

2008'de yaşanan bu savaş ve Rusya'nın askeri müdahalesi uluslararası alanda pek çok tartışmayı beraberinde getirmiş, Gürcistan ve Rusya'nın söylemlerinin haricinde durum Rusya açısından uluslararası hukukun ihlali olarak tanımlanmıştır. (Toal, 2017:127-128) Başta Türkiye olmak üzere batı bloğundaki ülkelerin hemen hepsi Gürcistan'ın toprak bütünlüğünden yana politika izlemekle birlikte; Tiflis, kendisine sunulan uluslararası desteğe rağmen Abhazya ve Güney Osetya'daki egemenliğini de facto olarak kaybetmiş durumdadır. (Kirova, 2012: 7)

4. Bölgesel Ve Küresel Düzeydeki Güncel Gelişmelerin Meseleye Muhtemel Etkileri

Devletlerin ontolojik kaynakları⁶ bakımından meseleye bakıldığında; coğrafya kadar insan kaynağının ve nitelikli insan gücünün önceliği dikkat çekmektedir. Bu bakımdan; büyük devletlerin paylaşım kavgası ve güçlerini test ettikleri er meydanı haline gelen bu coğrafya; jeopolitik değerinin yanı sıra tampon bölge olma vasfı da taşımaktadır. Dolayısıyla coğrafya dinamiklerinin ve bu dinamikleri üreten değerlerin varlığı devam ettiği sürece, çözümün üretilmesindeki değişken dinamik ancak nitelikli insan kaynağı olabilir. Bu durum Rusya açısından değerlendirildiğinde denebilir ki; insan kaynağı bakımından ülkenin coğrafi büyüklüğü ve etki alanı ile ters orantılı bir şekilde süreç aleyhine işlemektedir. SSCB'nin dağılmasıyla nüfusunun üçte birini kaybeden ve askeri yönden küçülen Rusya, ulus devlet yapısına yönelen saldırıları kontrol etmesi ve merkezi yapısını kuvvetlendirmesiyle yeniden toparlanırken, Birinci Dünya Savaşından beri doğum oranlarının düzenli bir şekilde ölüm oranlarının altında kaldığı görülmektedir. (Yılmaz, 2017: 806)

Türkiye ile Rusya yakın ticari ve askeri işbirliği ilişkilerine rağmen etki alanı çatışması yaşamakta olduğundan; söz gelimi Libya, Suriye, Azerbaycan – Ermenistan sorunlarında karşı taraflarda olduklarından Türkiye'nin Güney Osetya meselesinde takip ettiği Batı bloku yanlısı politikasında bir değişiklik olması ihtimali zayıf görünmektedir. Türkiye ile Ermenistan arasındaki sözde soykırım iddialarından kaynaklanan sorunlardan dolayı bölgede Azerbaycan ile gerçekleştirmek istediği işbirliği ve ortaklıklarda Gürcistan, Türkiye için önemli bir dost komşu ülkedir. Bu dostluk ilişkisinin bir başka sebebi ise Türkiye'nin bu asılsız suçlamalar karşısında Rusya'nın Ermenistan lehine bir tavır sergilemesidir. Rusya'nın Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü kapsamında Ermenistan'a ortak savunma garantisi vermiş olması (Yılmaz, 2017: 810), Azerbaycan ile Ermenistan arasında Yukarı Karabağ konusunda Temmuz 2020'de artan tansiyon üzerine Türkiye'nin Azerbaycan'ın askeri düzeyde tüm imkânlarıyla yanında olduğuna dair açıklaması (www.aa.com.tr/tr/turkiye/bakan-akar-hocalida ..) da Türkiye ile Rusya'yı bu meselede karşı taraflarda konumlandırmakta idi.

Ermenistan'ın Azerbaycan topraklarını işgali ise yakın zamanda büyük oranda sona erdirilmiş bulunmakta, söz konusu güncel gelişmenin etki ve sonuçlarına bu çalışmanın kapsamı bakımından değinilmesinde yarar görülmektedir.

⁶ “Literatürde devlet, kurumsallaşmış siyasi iktidar tipi olarak tanımlanmakla birlikte, üç ontolojik unsur çerçevesinde açıklanır: Bu unsurlar; toprak, insan ve irade unsurlarıdır. Biraz detaylandırılarak; toprak unsuruna ülke, insan unsuruna millet (ulus), irade unsuruna ise egemenlik denir. Devletin devamlılığı için, jeopolitik koşulların da etkisine rağmen, bu üç unsurun birarada bütünsel bir tutarlılık içinde varlığını devam ettirmesi hayati bir öneme sahiptir (senkronizasyon ya da orkestrasyon olarak da ifade edilebilir). (Acaray, 2020: 48.)

Bilindiği gibi Azerbaycan'a ait Yukarı Karabağ ve çevresindeki 7 rayon (Azerbaycan topraklarının yaklaşık % 20'si) 1992 yılından bu yana Ermenistan işgali altında bulunmakta idi. Ermenistan'ın, 1993 yılında Azerbaycan'ın Kelbecer bölgesini işgal etmesi üzerine de Türkiye'den Ermenistan'a doğrudan ticaret sona erdirilmiş; iki ülke arasındaki sınır kapatılarak kara/demiryolu ve havayolu bağlantıları kesilmiştir. (www.mfa.gov.tr) Ermenistan 27 Eylül 2020 tarihinde Yukarı Karabağ'da askerî ve sivil hedeflere yönelik saldırılarda bulunmuş, Azerbaycan ise meşru müdafaa hakkına dayanarak karşı harekât başlatmış, aralıklarla yaklaşık 3 ay süren bu çatışmaların sonucunda işgal altındaki topraklarının kurtarılması yönünde önemli başarı elde ederek 10 Kasım 2020'de Ermenistan'ı ateşkes imzalamaya mecbur bırakmıştır. (www.aa.com.tr/tr/azerbaycan-cephe-hatti..) Türkiye, 17 Kasım 2020'de TBMM Genel Kurulu'nda Azerbaycan tezkeresini kabul etmiş, söz konusu tezkere ile Azerbaycan'a asker gönderilmesine onay verilirken, Türkiye'nin Azerbaycan – Ermenistan arasında yaşanan çatışma ve varılan ateşkes hükümlerine ilişkin durumu ve konunun Rusya ile ilişkisine özetle şu şekilde yer verilmiştir:

“Türkiye, uluslararası hukuk ve meşru egemenlik hakları temelinde, Azerbaycan'a toprak bütünlüğü dâhil tüm haklarını savunabilmesi için sürecin başından itibaren destek vermiştir. Neticede Azerbaycan'ın karşı harekâtında sağladığı ilerleme sahada yeni bir durum ortaya çıkarmıştır. Azerbaycan, Rusya ve Ermenistan'ın aralarında vardıkları mutabakat uyarınca, 10 Kasım 2020 tarihinde saat 00.00 itibarıyla bölgede ateşkes tesis edilmiş ve işgal altındaki bazı bölgelerin belirlenen takvime göre Azerbaycan'a iadesini içeren bir plan ilan edilmiştir. Varılan mutabakata göre, ateşkese uyulup uyulmadığının denetlenmesi amacıyla işgalden kurtarılan Azerbaycan topraklarında bir Ortak Merkez oluşturulacaktır. Azerbaycan'ın talebi üzerine Merkezde Türkiye ve Rusya'nın müştereken yer almaları kararlaştırılmıştır. Azerbaycan'ın belirleyeceği yerde Türkiye'nin Rusya ile birlikte kuracağı Ortak Merkezde ve bu Merkezin icra edeceği faaliyetlerde Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin ve lüzumuna göre Türkiye'den sivil personelin görev yapmasının, 16 Ağustos 2010 tarihinde imzalanan 'Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması' uyarınca Türkiye'nin taahhütlerine uygun, Azerbaycan'ın toprak bütünlüğünü tescil eden uluslararası hukuk, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı ilkeleriyle uyumlu olduğu; bölge halklarının da huzur ve refahı yararına olacağı, ayrıca milli çıkarlarımız bakımından gerekli olduğu değerlendirilmektedir. 'Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması' hükümlerinden kaynaklanan taahhütlerimizi yerine getirmek, ateşkesin tesisi, ihlallerin önlenmesi, bölgede barış ve istikrarın sağlanması amacıyla

Türkiye'nin yüksek menfaatlerini etkili şekilde korumak ve kollamak üzere Türk Silahlı Kuvvetlerinin gönderilmesine bir yıl süreyle izin verilmiştir.” (www.tbmm.gov.tr)

Türkiye'nin Rusya ile karşı taraflarda olmasına sebep olan sorunların yanı sıra, enerji ihtiyacı ve bu doğrultuda enerji ve güzergâh güvenliği konusu da iki ülke arasındaki ilişkinin önemli dinamiklerindedir. Türkiye doğal gaz ve petrol ihtiyacını büyük oranda Rusya'dan karşılamaktadır. Bununla birlikte; Rusya sadece Türkiye'nin değil, Avrupa'nın da enerji ihtiyacını karşılayan önemli doğal gaz ve petrol kaynaklarına sahip bir ülkedir. (www.enerji.gov.tr) BM Güvenlik Konseyi'nde Gürcistan lehine bir karar çıkmamasının sebebi Rusya'nın veto kartı olmasıyla birlikte, Avrupa ülkelerine enerji arz eden bir ülke olması elini kuvvetlendiren bir diğer potansiyeldir. 2009 yılı Ocak ayının başında Rusya ile Ukrayna arasındaki doğal gaz anlaşmazlığının sonucunda Rusya'nın vanaları kapatması, enerji ve güzergâh güvenliği konusunda dikkatleri üzerine çekmiş; Türkiye de bu alanda kaynak ve güzergâh çeşitliliği arayışını artırmıştır. (Yılmaz, 2005: 8) Petrol ve doğalgaz ihtiyacı ve taşımacılığıyla ilgili ülkelerin sahip oldukları potansiyel ve ihtiyaç durumları Orta Doğu, Kafkasya ve Akdeniz'de yaşanan savaşları en çıplaklığıyla gözler önüne sermektedir. Devletlerin sıfır toplamlı oyuna çevirdikleri eylem ve tutumları neticesinde etnik ve dini anlamda azınlıkta kalan halklar, bu çatışma alanlarının tam ortasında can çekişmekte, varoluşlarını teminat altına alabilmek için stratejik aklın ürünü olan işbirliği planlarının bir parçası olmak durumunda kalmaktadırlar.

Bir başka güncel gelişme ise ABD başkanlık seçimleri sonucudur. 59. Başkanlık seçimlerinin resmi olmayan sonuçlarına göre kazanan Joe Biden olmakla birlikte, seçimlerde usulsüzlük yapıldığına dair iddialar nedeniyle hukuk yoluna başvurulacağı yönünde açıklamalar vardır. (www.aa.com.tr/tr/abd-baskanlik-secimleri-..) Yeni başkanın 20 Ocak 2021'de göreve başlaması beklenirken, seçimlerdeki hukuka aykırılık iddialarının mahkemeye taşınmasının ardından süreçte yaşanabilecek belirsizlik nedeniyle ve yeni başkanın göreve başlamasına kadar geçecek sürede Amerika'nın kısa vadede özellikle Kafkasya bölgesinde önemli bir etkisinin olacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte; başta İran olmak üzere pek çok ülkenin açıklamalarından hareketle Biden döneminin ABD dış politikasında önemli değişiklikler gerçekleşeceği öngörülmektedir.⁷ Bu değişikliklerin ABD – Rusya arasındaki ilişkilere yansımaları ve Türk dış politikasının bu süreçten nasıl etkileneceği zamanla belirlilik kazanacaktır. Ancak dünyanın karşı karşıya kaldığı belirsizliklerin bir diğer sebebi olan Covid-19 pandemisinin ve bu salgınla mücadelenin devletlerin potansiyellerini ve uluslararası

⁷ İran Cumhurbaşkanı Ruhani, ABD Başkanlığına seçilen Biden hükümetinin göreve gelmesiyle ABD ile tehdit ortamından yavaş yavaş fırsat ortamına doğru hareket edeceklerini söyleyerek, yeni dönemde İran – ABD arasında hâlihazırda var olan gerilimin en azından dondurularak daha fazla artmaması yönünde iyi niyet göstergesi sayılabilecek bir adım atmıştır. (www.aa.com.tr/tr/abd-baskanlik-secimleri-..)

ilişkileri önemli oranda etkilediği şimdiden görülmektedir. Dünyanın yeni bir savaş yaşama ihtimalinin de göz önüne alındığı bu belirsizlik döneminde Kafkasya bölgesinin, çıkabilecek bir savaşın öbeğinde yer alması çok muhtemeldir. İkinci dünya savaşı ertesinde en kırılgan ve gergin ortamın yaşandığı salgın döneminde devletlerin yeni bir savaşa yol açacak politikalardan uzak durmaları dünya barışı açısından elzem durumdadır. İngiltere Genel Kurmay Başkanı da küresel düzeyde artan belirsizlik ve rekabet ortamının 3. Dünya savaşı yaşanması riskini artırdığını, savaşa girmenin bir sürecinin, ritminin olduğunu, her geçen gün artan tansiyonun da, yanlış hesaplamalar ve planlar yapılmasına zemin hazırladığını ifade ederek uyarıda bulunmuştur. (www.milliyet.com.tr/galeri/son-dakika-3-dunya-savasi-sinyali..) (<https://tr.euronews.com/2020/11/08/ingiltere-genelkurmay-baskan-boyle-devam-ederse-3-dunya-savas-c-kabilir>)

Bahsedilmesinde yarar bulunan bir başka husus ise şudur: Batı blokunda NATO'daki aktif performansı nedeniyle genellikle ABD'nin ismi daha fazla öne çıkarken ve enerji çatışma alanları kaynaklı tüm uluslararası sorunlarda SSCB – ABD, Rusya – ABD karşıtlığı dikkat çekerken, British Petrol'ün bu alandaki etkinliği ve enerji nakil hatlarındaki payı en üst seviyede görünmektedir. (www.bp.com/content ..) Dolayısıyla sahnede ABD görünürlüğü fazla olmakla birlikte İngiltere'nin de bu çatışma alanlarındaki varlığı dikkatle etüt edilmelidir. Hali hazırda Avrupa Birliği'nden ayrılık iradesi ve bu yolda attığı adımlar ortada iken; İngiltere'nin de AB'den bağımsız önemli bir aktör olarak sorunların çözümlerinde liderlik etmesi ya da liderliğinin daha görünür hale gelmesi sürpriz sayılmamalıdır.

5. Sonuç

Güney Osetya halkının Kuzey Osetya'daki soydaşlarıyla birleşme ve özgür ve bağımsız bir devlet olarak yaşama arzusu; tüm evrensel ve tarihsel demokratik değerler ve insan hakları kazanımları açısından ne kadar gönülden savunulursa savunulsun; bunun gerçekleşmesi güç odakları çatışması göz önüne alındığında maalesef kısa vadede gerçekleşebilir görünmemektedir. Güney Osetya'nın bağımsızlık mücadelesi Batı Blokunda yer almaya çalışan Gürcistan'a karşı verilen bir mücadele olarak aynı zamanda Türkiye ile Rusya'yı, bu sebeple de bölgedeki diğer çatışan tarafları ve aktörleri yakından ilgilendiren bir konudur. Bölgedeki enerji kaynakları ile güzergâh güvenliği de bölgesel ve küresel işbirliği ve ortaklıklar kurulmasını sağlayan önemli bir diğer dinamiktir. Bu sebeple bu bağımsızlık savaşının taraflarının Gürcistan ve Güney Osetya olmasının ötesinde, başta Rusya ve Türkiye olmak üzere ABD, AB ülkeleri, İngiltere, Azerbaycan, Ermenistan, İran gibi ülkeler de bu sürecin diğer önemli aktörleridir. 2008 yılında yaşanan 5 günlük kanlı savaşta BM Güvenlik Konseyi aktif bir tutum sergileyememiş, bölgesel ve uluslararası düzeyde yaşanan kriz uluslararası

hukuk nezdinde giderilememiş ancak Gürcistan'ın toprak bütünlüğü çerçevesinde tanımlanan bir söylem üzerinden Rusya'ya karşı bir tutum takınılarak mesele dondurulmuştur. Yeni dönemde ABD başkanlık seçimleri sonucuna göre ABD dış politikasında meydana gelebilecek değişiklikler, pandeminin dünya barışına (devletler arası rekabet ve çatışma ile işbirliği yaratma potansiyeli açısından olumlu veya olumsuz gerçekleşebilecek) etkisi ve Akdeniz jeopolitiğindeki gelişmeler sürecin yeniden gündeme gelmesine zemin hazırlayabilir. 3. Dünya savaşı risk artışına dair uyarılar ve kaygılar gün geçtikçe artarken, yeni bir dünya savaşının çıkması halinde Kafkasya'nın savaş çemberinin ortasında kalacağı muhakkaktır.

Bir başka öngörü ise ütöplast bir bakış açısıyla geliştirilebilir: Gelecekte bir gün, insanoğlunun artık çok daha yüksek bir bilinç ve donanımına kavuşması ya da zaten var olan bu gizli potansiyelinin keşfedilmesi sayesinde dünya barışı sağlanması yolunda bütün devletler yapıcı ve ön alıcı olabilirler. Dünyada hidrokarbon enerji ihtiyacının son bulması da bir başka ütöplast beklenti olarak çalışmanın sonuna not düşülebilir. Ezcümle; ne zaman ki insan neslinin petrol ve doğalgaz ihtiyacı sona erer, bu da arz talep dengesinde bugünkü dinamiklerde asli değişikliklere sebep olur, o zaman her bölge kendi insan unsuruyla iç barışını başarabildiği ölçüde bağımsız bir devlet düzeni inşa eder. Böyle bir dünya düzeninde de dünyanın en zengin doğa harikalarının bulunduğu Kafkasya'da diğer halklar gibi Osetler de barış ve güven içinde yaşamlarını sürdürerek medeniyete katkı sunarlar.

Kaynakça

- Acaray, D. (2020). İnsan Hakları, Polis Akademisi Yayınları, 3. Baskı.
- Algan, B. (2006). "Değişen Egemenlik Anlayışı Ve Küreselleşme Bağlamında İnsan Hakları", Kazancı Hakemli Hukuk Dergisi, Hakemli Hukuk Dergisi, sayı:27-28, s.90.
- Asker, A. & Kahraman, A. (2016). Gürcistan'da Devletleşme, Kimlik İnşası Ve Müslüman Topluluklar, Gürcistan'daki Müslüman Topluluklar İçinde, Ed: Aydıngün & Asker & Şir, AVİM Yayınları.
- Asker A. & Ünal, T. (2020). Müstəqillik Dövründə Gürcüstanda Milli Dövlət Quruculuğu, İslam Siyasəti Və Regional Əməkdaşlıq, Avrasya İncelemeleri Dergisi 9, 125-139.
- Çakmak, C., (2009). "Rusya'nın Güney Osetya Politikası, Neo-Self Determinasyon Ve UCM'nin Rolü", Bilge Strateji, Cilt 1, Sayı 1, Güz. ss. 51-70.
- Çeçen, A. (2009). Ulus Devlet Türkiye Cumhuriyeti, Kilit Yayınları, 2. Baskı.
- Defay, A. (2005). Jeopolitik, Dost Kitabevi Yayınları, 1. Baskı.
- Erbaş, G. (2012), *Klasikten Eleştirel Jeopolitiğe Karadeniz Jeopolitiğinin Dönüşümü*, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erkan, S., (2016). "2008 Rusya-Gürcistan Savaşı Ve Uluslararası Toplum", Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi , (17) , ss.41-64.

- Kirova, I. (2012). Public Diplomacy And Conflict Resolution:Russia, Georgia And The EU In Abkhazia And South Ossetia, CPD Perspectives on Public Diplomacy.
- Meydan, V. (2017). “2008 Rusya-Gürcistan Savaşı'nın Uluslararası Hukukta Kuvvet Kullanma Yasağı Çerçevesinde Analizi”, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:2, Sayı:2 Aralık 2017, ss. 417-429.
- Souleimanov, E. (2013). Understanding Ethnopolitical Conflict: The Wars in Karabakh, Abkhazia, and South Ossetia Reconsidered, Palgrave Macmillan.
- Toal, G. (2017). Near Abroad: Putin, The West, and The Contest Over Ukraine and The Caucasus, Oxford University Press, New York 2017.
- YENİGÜN & BOLAT, (2007). Gürcistan: Kafdağı'nın Ardındaki Çatışma, Dünya Çatışma Bölgeleri (Ed: Kemal İNAT ve d.), Nobel Yayınları, 2. Baskı.
- YILMAZ, N.F. (2005). “Petrol ve Doğal Gaz Boru Hatları Üzerine Genel Bir Değerlendirme”, Tesisat Mühendisliği Dergisi, S:87, , ss:4-14.
- YILMAZ, Sait. (2017). Uluslararası Güvenlik, Kaynak Yayınları.
- <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-gurcistan-siyasi-iliskileri.tr.mfa>, (24.08.2020)
- <https://www.hurriyet.com.tr/dunya/gurcistan-basbakani-gakhariadan-nato-uyeligine-haziriz-mesaji-41582675>. (24.08.2020)
- <http://www.mfa.gov.tr/data/nato-bilgi--notu.pdf>. Erişim tarihi: 30.08.2020.
- <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ermenistan-siyasi-iliskileri.tr.mfa>. Erişim tarihi:15.09.2020.
- <http://www.mfa.gov.tr/azerbaycan-siyasi-gorunumu.tr.mfa>. Erişim tarihi: 15.10.2020.
- https://www.bp.com/content/dam/bp/country-sites/tr_tr/turkey/home/bas%C4%B1n-merkezi/bas%C4%B1n-b%C3%BCtenleri/2018/18-09-18-bp-enerji-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3%BC-bb.pdf. Erişim tarihi: 30.08.2020.
- <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/bakan-akar-hocalida-soykirim-yapan-yukari-karabagi-igal-eden-ermenistana-karsi-azerbaycanin-yanindayiz/1940533>. Erişim tarihi: 30.08.2020.
- <https://enerji.gov.tr/bilgi-merkezi-enerji-petrol>. Erişim tarihi: 30.08.2020.
- <https://enerji.gov.tr/bilgi-merkezi-enerji-dogalgaz>. Erişim tarihi: 30.08.2020.
- https://meclishaber.tbmm.gov.tr/develop/owa/haber_portal.aciklama?p1=149809. Erişim tarihi: 18.11.2020.
- <https://www.aa.com.tr/tr/azerbaycan-cephe-hatti/azerbaycan-ile-ermenistan-arasindaki-daglik-karabag-anlasmasi-dunya-medyasinda-yanki-buldu/2038598>. Erişim tarihi: 18.11.2020.
- <https://www.aa.com.tr/tr/abd-baskanlik-secimleri-2020/abd-baskanligina-secilen-biden-zafer-konusmasi-yapti-bolen-degil-birlestiren-bir-baskan-olacagima-soz-veriyorum/2035950>. Erişim tarihi: 18.11.2020.
- <https://www.aa.com.tr/tr/abd-baskanlik-secimleri-2020/ruhaniden-biden-doneminde-abdyle-tehdit-ortamindan-firsat-ortamina-gecilecegi-mesaji/2047733>. Erişim tarihi: 19.11.2020.

<https://www.milliyet.com.tr/galeri/son-dakika-3-dunya-savasi-sinyali-irandan-ingiltere-almanya-ve-fransaya-tehdit-6122689/1>. Erişim tarihi: 19.11.2020.

<https://tr.euronews.com/2020/11/08/ingiltere-genelkurmay-baskan-boyle-devam-ederse-3-dunya-savas-c-kabilir>. Erişim tarihi: 19.11.2020.